

*Ett öppet fönster mot världen – det önskar sig flickorna på Den gode Herdens svenska skola att de hade haft nu när sommarlovet snart börjar. Läs mer på sid 3.
Foto: LM Adrian.*

Ur innehållet:

Ett sanningens ögonblick – Kairos Palestine
Gemensamma värderingar av professor Jan Hjärpe
Det hade jag ingen aning om
– svenska turister vid gränsposteringar

sidan 4–6

sidan 7

sidan 11

Vad är svenska Jerusalemsföreningen?

Svenska Jerusalemsföreningen grundades 1900 och har sedan dess varit verksam i Jerusalem och Betlehem genom skolor och sjukhus.

I dag driver föreningen Den Gode Herdens skola för 400 palestinska flickor från förskola till studentexamen. Skolans namn är Den Gode Herdens svenska skola. Mer än 60 procent av driften betalas via gåvor från enskilda svenskar, stiftelser, fonder, kollektor och faddergåvor.

Jerusalemsföreningen äger, underhåller och upplåter en sjukhusbyggnad, också i Betlehem, till den palestinska hälsovårdsmyndigheten.

Ärkebiskop emeritus Gunnar Weman är ordförande och domprost Jan-Olof Johansson är direktor.

Svenska Jerusalemsföreningens tidskrift utkommer med fyra nummer per år. Du som inte får tidskriften hem till dig men vill ha det, kan meddela detta på sjs@brevet.nu eller sätt in en gåva till Svenska Jerusalemsföreningen på pg 2069-3 eller bg 401-3330 och ange på talongen "ny medlem".

Medlemsavgiften i Svenska Jerusalemsföreningen är 150 kr/år.

Tre ben

Svenska Jerusalemsföreningen vill genom skolverksamheten:

- stärka kvinnans ställning genom att erbjuda kvalificerad undervisning för flickor och rusta dem för att ta ansvar i det lokala samhället
- bidra till fred och försoning och erbjuda såväl kristna som muslimska flickor i Betlehemsområdet undervisning. Om flickor har varit bankkamrater i upp till tolv år, menar Jerusalemsföreningen, att man därmed har byggt broar över religions- och kulturgränser som leder till förståelse för varandra i en region där dessa kontakter inte är alltför vanliga
- stärka den kristna minoriteten i Jesu egen födelsestad.

Beställ boken om Jerusalemsföreningens historia

Boken *Född i Betlehem* gavs ut till föreningens 100 årsjubileum år 2000. I år firar föreningen 110 år. Boken kan beställas genom att 110 kronor sätts in på pg 2069-3. Ange "jubileumsboken"

Innehållsförteckning:

<i>Direktorn har ordet: Sommarlov i Betlehem</i>	3
<i>Katolsk synod</i>	4
<i>Kairos Palestine – ett sannings ögonblick</i>	4
<i>Detta är kristna palestiniernas ord till världen</i>	5
<i>Gemensamma värderingar av professor Jan Hjärpe</i>	7
<i>Det hade jag ingen aning om – en ekumenisk följeslagare reflekterar</i>	11
<i>Gåvoredovisning</i>	15
<i>Faddertalong</i>	15
<i>Adresser</i>	16

Direktorn har ordet:

Sommarlov...

... är det också i Betlehem. Sommarlov med garanterad sol och värme.

Fram emot juli månad är marken brunbränd och både mark och människor törstar. Att det några kilometer därifrån i Jerusalem finns prunkande trädgårdar och parker är bara en bland många påminnelser om de umbäranden som palestinierna tvingas uthärda.

Några semesterresor är det inte heller tal om, inte ens en utflykt till Döda havet en halvtimmas väg bort och än mindre till Medelhavets sandstränder som man lätt skulle ta sig till på en timma om det inte vore för den mur som stänger in folket i Betlehem och på Västbanken.

Jo, detta har jag skrivit om tidigare men jag gör det igen. Jag får ofta frågan hur det är i Betlehem och hur våra flickor och lärare har det på skolan och svaret kan bli kort: Likadant! I vilket fall som helst inte bättre.

Det är lätt att glömma hur det är i dessa tider då det inte hörs så mycket därifrån i medierna. De dramatiska och traumatiska händelserna som terrordåd och självmordsattentat är borta. Den palestinska polisen har gjort och gör ett gott arbete för att förhindra dem. Turistströmmen har så småningom börjat öka.

Men i Betlehem är allt sig likt, dvs instängt och påfrestande både materiellt och mentalt.

Det är nog så att flera av flickorna på Den Gode Herdens skola hellre skulle gått i skolan i sommar än att ha ett lov då man inte har något att göra och ingenstans att ta vägen.

Nu är det ändå sommarlov och det vi kan göra för flickorna är att se till att de har en fin skola att återvända till med lärare som vill ta sig an höstterminen med entusiasm och fortsätta öppna fönster mot omvärlden och framtiden. Om de inte kan slå upp fönster i muren så kan de ändå ge flickorna tankar och fantasi så de kan se rakt igenom muren och få hopp om en framtid utan gränser och murar.

Konkret och handfast handlar vårt bidrag om pengar. Gåvoredovisningen i slutet av tidningen visar att vi har en bra bit kvar till förra årets resultat och vårt verksamhetsår slutar redan 31 augusti.

Tänk om alla som läser detta kunde ge 200 kronor var då när vi förra årets resultat. Och med faddergåvor och kollektor m m som brukar komma in skulle vi öka årets resultat väsentligt vilket vi behöver göra för att kunna möta kostnadsstegringar och utveckla skolan.

Men om alla inte kan ge 200 kronor var så skulle säkert en del kunna ge 500 kronor istället!

Den Gode Herdens skola väntar på många sommarlovsgåvor!

Jan-Olof Johansson, Direktör

*Flickor vid Den Gode Herdens svenska skola inför sommarlovet.
Foto: LM Adrian*

Katolsk synod i Rom i oktober

Patriarken i Jerusalem sammanfattar kyrkans situation.

I oktober hålls en synod i Rom för alla de olika katolska kyrkorna i Mellanöstern, från Egypten till Turkiet, från Iran till Israel. De är nu uppdelade i melkitiska, syrianska, maronitiska, koptiska, armeniska kyrkor. Alla ska de komma tillsammans under några dagar i oktober i Rom. Sammanlagt utger dessa cirka 14 miljoner medlemmar, av totalt cirka 330 miljoner människor i regionen.

Syftet med synoden är dels att bekräfta och stärka identiteten hos kyrkorna och dess medlemmar, dels inspirera och visa glädjen i det kristna livet.

Just i Palestina och Israel har den politiska situationen under de senaste 80 åren gjort att det nu bor fler kristna utanför området, framför allt i Chile.

– De moderata muslimska krafterna i Palestina ser denna emigration av kristna som en stor förlust, säger biskopen William Shomali vidpatriarkatet i Jerusalem, och kommer att leda till att extremismen inom judendom och islam kommer i dagen; helt enkelt utgör de kristna en modererande kraft. Allt enligt biskopens brev till kyrkorna inför synoden.

Synoden äger rum mellan den 10 och 24 oktober.

Kairos Palestina:

Ett sanningens ögonblick

– Ett ord av tro, hopp och kärlek från hjärtat av palestinskt lidande av patriarker och kyrkoledare i Jerusalem

I förra numret av denna tidskrift skrev biskop Jonas Jonson om dokumentet Kairos Palestine under rubriken: "Kyrkligt ställningstagande mot den israeliska ockupationen"

Den 11 december 2009 var företrädare för de tretton palestinska kyrkorna samlade i Betlehem tillsammans med vänner från hela den ekumeniska världen. Det var en stor dag. Då offentliggjordes dokumentet Kairos Palestine. Här följer inledningen. Hela dokumentet går att läsa på Svenska Jerusalemsföreningens hemsida: www.jerusalemsforeningen.se

Vi har hört våra barns rop.

Vi, patriarker och kyrkoledare i Jerusalem, har hört det hoppets rop som våra barn sänt ut i dessa svåra dagar i vilka vi fortsatt lever i detta heliga land. Vi stöder dem och står vid deras sida i deras tro och deras hopp och deras kärlek och deras syn på de händelser som vi upplever. Vi stöder också deras uppmaning, riktad till alla våra troende och till de israeliska och palestinska ledarna och till det internationella samfundet och till världens kyrkor, att påskynda förverkligandet av rättvisa, fred och försoning i detta heliga land.

Vi ber Gud för alla våra barn om all välsignelse och ett överflöd av kraft till att delta på ett effektivt sätt i uppbyggandet av ett samhälle där kärlek, lugn, rättvisa och fred råder.

His Beatitude Patriarch Theophilos III, Greek Orthodox, His Beatitude Patriarch Fouad Twal, Latin Church, His Beatitude Patriarch Torkom Manougian, Armenian Orthodox, Very Revd Father Pierbattista Pizzaballa, Custody of the Holy Land, H.E. Archbishop Dr Anba Abraham, Coptic H.E. Archbishop Mar Sverios Malki Murad, Syrian Orthodox, H.E. Archbishop Paul Nabil Sayah, Maronite, H.E. Archbishop Abba Mathaios, Ethiopian, H.E. Archbishop Joseph-Jules Zerey, Greek Catholic, Bishop Gregor Peter Malki, Syrian Catholic, Bishop Munib A. Younan, Lutheran, Bishop Suheil Dawani, Anglican, Bishop Raphael Minassian, Armenian Catholic

– Detta är de kristna palestiniernas ord till världen

Detta dokument är de kristna palestiniernas ord till världen om det som sker i Palestina. Det har skrivits i ett ögonblick i vilket vi önskar se Guds välbehag framträda i detta heliga land och i de lidanden som vi genomgår.

I denna anda frågar dokumentet det internationella samfundet om ett **sanningens ögonblick** inför det som det palestinska folket möter av förtryck och fördrivning och lidande och uppenbart rasistiskt åtskiljande [= apartheid] sedan mer än sex decennier. Detta är ett kontinuerligt lidande som pågår medan det internationella samfundet hör och ser, och tiger med sin kritik av ockupationens stat – Israel. Vårt ord är ett rop av förväntan och hopp, i uppriktig kärlek förenad med vår bön och vår tro på Gud. Vi riktar det först till oss själva och sedan till alla kyrkor och kristna i världen. Vi vill att de tar ställning mot förtrycket och det rasistiska åtskiljandet, och uppmanar dem att agera för den rättvisa fredens sak i vår region. Vi uppmanar dem att åter granska varje teologi som rättfärdigar brotten som begås mot vårt folk och som rättfärdigar dödande och fördrivning och stölden av dess mark.

Vi kristna palestinier förkunnar i detta historiska dokument att den militära ockupationen av vårt land är en synd mot Gud och människorna, och att den teologi som rättfärdigar denna ockupation är en förvirrad teologi mycket långt från de kristna lärorna. Detta eftersom den sanna kristna teologin är en teologi av kärlek och solidaritet med den förtryckte och en kallelse till att förverkliga rättvisa och

jämlikhet mellan folken.

Detta dokument är inte hastigt tillkommet eller produkten av en tillfällighet. Det är inte heller ett spekulativt teologiskt studium eller ett politiskt papper. Det är ett dokument som kommer ur tro och

*Kyrkoherde Mitri Raheb i Betlehem är en av undertecknare.
Foto: LM Adrian.*

arbete. Dess betydelse består i att det uppriktigt uttrycker detta folks hemsökelse och dess syn på den historiska fas som vi upplever.

Det är av profetisk karaktär och förkastar sakernas tillstånd. Det framför entydigt i djärvhet en lösning som kommer att leda till en rättvis och bestående fred, nämligen ett upphörande av den israeliska ockupationen av den palestinska mar-ken och alla former av rasistiskt åtskiljande, och ett upprättande av den palestinska staten och dess huvudstad Jerusalem. Dokumentet är en uppmaning till Israel att hålla igen förtrycket som det lägger på oss och sätta en gräns för det. Det är en uppmaning till eftertanke.

Sätt press på Israel!

Ordet *waqfa* associerar till att man stannar till på färden. Det används också metaforiskt; en paus för folken och de politiska ledarna att sätta press på Israel och att vidta legala åtgärder för att få slut på dess dominans och dess förakt för internationell lag. Dokumentet hävdar att icke-våldsmotstånd mot detta förtryck är en rätt och plikt för alla palestinier.

De som står för detta dokument har arbetat under mer än ett år, i bön och diskussion, vägleda av sin tro och sin kärlek till sitt folk. Många andra, palestinier, araber och internationella, har rådfrågats i fastställandet av dokumentet i dess nuvarande form. De som skrivit är tacksamma för deras solidaritet med oss.

Hävstång för fred

Vi kristna palestinier hoppas att detta dokument blir en hävstång för alla freds-såkandes ansträngningar i världen, och då särskilt för våra kristna systrar och bröder. Vi hoppas dokumentet, liksom Sydafrikas välkända dokument som kom fram 1985, blir mottaget med välkomnande och stöd, och att det blir ett verktyg för kampen mot förtrycket och ockupationen och det rasistiska åtskiljandet.

Ty denna befrielse är till nytta för regionens alla folk utan undantag, eftersom problemet inte bara är politiskt; utan även en fråga om att människan föröds.

Vi ber Gud att inspirera oss alla, och inte minst de ansvariga och beslutsfattarna, att de må söka rättvisa och jämställdhet och förstå att det är den enda vägen till den fred vi söker.

His Beatitude Patriarch Michel Sabbah, His Eminence Archbishop Atallah Hanna, Rev. Dr. Jamal Khader, Rev. Dr. Rafiq Khoury, Rev. Dr. Mitri Raheb, Rev. Dr. Naim Ateek, Rev. Dr. Yohana Katanacho, Rev. Fadi Diab, Dr. Jiries Khoury, Ms. Cedar Duaybis, Ms. Nora Kort, Ms. Lucy Thaljeh Mr. Nidal Abu El Zuluf, Mr. Yusef Daher, Mr. Rifat Kas-sis – Coordinator

Anmärkning:

Det är möjligt att återfinna listan över kristna palestinska institutioner och personligheter som skrivit på dokumentet, och översättningar till andra språk på följande nätsida: www.kairospalestine.ps

Denna svenska version av det arabiska originalet är gjord av Svenska kyrkan, Kyrkokansliet, Internationella avdelningen, 751 70 Uppsala. Översättning: Jan Hjärpe. Redigering: Gustaf Ödquist. 2010-03-24

Gemensamma värderingar

Av professor Jan Hjärpe

Det är kanske inte så konstigt att en religionshistoriker och islamolog får frågan om det finns gemensamma värderingar, moraliska drivkrafter som vi kan vara ense om oberoende av vilken religionstillhörighet – eller ingen alls – som vi har.

Finns det vissa gemensamma normer, utgångspunkter för engagemang för kristna, muslimer och andra och som engagerar också icke-troende?

Kan man tala om en universell etik med konsekvenser för vårt handlande?

Saken har diskuterats mycket, och varit tema också vid en rad dialogtillfällen med representanter för världsreligionerna. Det är också en fråga med konsekvenser för global politik. Vid ett tillfälle faktiskt fick jag just den här frågan. Mitt svar blev efter en tids funderande åtta punkter. Här kommer de:

Jan Hjärpe.

Rättvisa

1. *Medvetenheten* om sociala och ekonomiska klyftor både i världen och i grannskapet. Den ojämna fördelningen av människors möjligheter till ett värdigt liv kan kopplas till begreppet *rättvisa*. "Rätt och rättfärdighet" är ett bibliskt begrepp, och det bär på samma innebörd och uppmaning som koranens '*adl*, '*adâla*.

Även ur allmän moralisk synpunkt, rationellt motiverad för att få ett väl fungerande och gott samhälle, är rätten och rättvisan fundamental. Vi kan vara oense om detaljerna, om hur det väl fungerande samhället ska vara organiserat och hur målet ska uppnås, men kvar står att vi avvisar pläderingar för orätt och orättvisa.

Ett problem är däremot när skenfrågor, skenproblem kommer i centrum i debatten så att de verkliga problemen och orättvisorna kommer i bakgrunden eller glöms bort. Ett exempel på detta är den s.k. burkadebatten, liksom den skendebatt som utmynade i "minaretomröstningen" i Schweiz.

Burka – frivilligt eller tvång??? Foto: LM Adrian.

Ansiktsslöja i Rosengård i Malmö är inget problem, men en miljon kackerlackor är ett problem. Att tonåringar – tillfälligt – tjusas av våldsideologier är ett problem, men ett litet (det är något som brukar gå över!) i jämförelse med arbetslöshet och socialt utanförskap.

Dela med dig!

2. *Den moraliska plikten att dela med sig.* Vi möter den i den kristna etiken, och i den muslimska tesen att den rikes rikedom inte är *halâl*, inte är legitim, om han inte delar med sig. *Zakât* som en religiös plikt innefattar i sig samtidigt ett samhällsansvar: den fattiges nöd gör den rikes egendom *harâm*, förbjuden. Även ur rationell synpunkt kan man hävda att den nödlidandes nöd är till skada för samhällets funktion.

Håll avtal!

3. Den romerska rättens grundläggande princip kan vi också anföra som både rationellt och moraliskt bindande: *pacta sunt servanda*, "avtal skall hållas". Om vi bryter mot den principen kan ett samhälle inte fungera.

Håll avtal!

4. I alla världsreligionerna och i den profana etiken finner vi som en grundläggande idé *reciprocitetsprincipen* ("gyllene regeln"). Hit hör också att avhålla sig från meningslösa och onödiga provokationer som tillfogar människor lidande.

Förvaltare – inte ägare!

5. I såväl islamisk som kristen teologi finner vi förvaltarskapstanken. Gud skapar den första människan, Adam, som en "förvaltare" (*khalîfa*) på jorden heter det i Sura 2:30/28, och motsvarande tanke finns i den bibliska berättelsen. Förvaltarskapstanken innebär ansvar för miljön, för naturen, och för medmänniskorna. Vi är inte ägare utan förvaltare. "Ägaren" har rätt till att både bruka och missbruka det ägda, säger den romerska rätten (*usus et abusus*), men förvaltaren måste ta ansvar för hur förvaltningen sköts. Detta kan också uttryckas i profana termer av engagemang för miljön.

Fri vilja

6. *Den fria viljan*, detta som är den speciella gåva som människan har till skillnad från växter och djur, möjligheten att välja sitt handlande. Den innefattar också respekten för den andres val – så länge det inte är till skada för andra.

Älska!

7. *Två citat.* Det ena från Natanael Beskow, en av de inflytelserika i socialt och etiskt tänkande under första hälften av 1900-talet, Birkaskolans grundare:

"Kanske gå vi skilda vägar, kanske kämpa vi i skilda avdelningar av den stora hären. Må vi kämpa för vad vi levat oss till såsom sanning, en var efter sitt samvete! Må vi blott se till, att det aldrig är för vår egen ära, som vi kämpa! Och aldrig med orena vapen! Kunna vi inte *tänka* lika, så låt oss dock *älska* lika! Låt oss tävla i att giva oss ut i vår Herres tjänst och icke i att klandra och fördöma varandra!" (Från antologin *En dag har börjat*; 14 april; 1907)

Samma grundsyn möter vi i ett par citat från Koranen:

” För var och en av er har Vi fastställt en lag och en levnadsregel/program. Om Gud hade velat hade Han gjort er till ett enda samfund (*umma*), men det var Hans vilja att sätta er på prov genom det som Han har skänkt er. Tävla därför med varandra om att göra goda gärningar! Till Gud ska ni alla återvända och han ska upplysa er om det som ni hade olika åsikter om.” (5:48b/52b f.)

Detta uttrycks också helt kort i Sura 2:148: ”Var och en har en riktning som han vänder sig mot. Tävla därför med varandra om att göra goda gärningar! Var ni än är ska Gud föra er samman. Gud har allt i sin makt.” (2:148/143)

Det sociala engagemanget som en tävlan att göra gott kan givetvis motiveras även utan det religiösa språket.

Inget tvång!

8. ”*Inget tvång i religionen*”. Det är också ett korancitat (2:256a/257a). Låt mig här anföra ett citat från en av det tidiga 1900-talets stora gestalter vars tänkande betyder ganska mycket för mig:

”Största faran för religionsfrihet och all annan frihet ligger ännu idag i sådana riktningar, som sätta det opersonliga över personligheten och äro färdiga att offra allt, sig själva och mänskligheten för ett system, en institution, en lära.”

Så skrev ärkebiskop Nathan Söderblom 1916. Orden har en otäck aktualitet. Religion som förtryck, våld, tvång, maktutövning, lärosystem, metafysik, apologetikens sofismer, ”ordning i ledet” för att inte tala om religion som legitimering av krig och terror. Det är motbjudande, farligt.

Det finns en dubbelhet i den religionsutveckling som har skett i världen, från äldsta tid fram till idag. Enkelt uttryckt: Vi kan se två religionstyper intrasslade i varandra. Den ena där religion eller snarare religiositet står för upplevelse av transcendens, godhet, kärlek utan åtskillnad, osjälviskhet, medlidande, försoning, medkänsla i handling, ickevåld; den ömsesidighet som uttrycks i Gyllene regeln (som vi återfinner över hela världen). Den andra typen står för objektiviserad religion, religion som makt, hierarkier, krav på lydnad, åtskillnad mellan människor (”vi och dom”), rentav avsky för ”den andre”. Det är här inte fråga om *vilken* religion det är – de två typerna finns i alla. De står mot varandra men kan vara svåra

att skilja åt eftersom ord, riter och berättelser kan vara desamma. Och den ena typen kan förvandlas till den andra.

Gudsälskare har ingen religion!

Vi kan kanske uttrycka detta med ord från den persiske mystikern Jalal ad-Din Rumi,

Klagomur, moské och kristna kyrkor – Jerusalem är religionsmötenas plats framför andra.
Foto: LM Adrian.

Klippmoskén i kvällsljus från Olivetberget. Foto: LM Adrian.

ord som Dag Hammarskjöld anför i sina Vägmärken: "Gudsälskarna har ingen religion, utan Gud allena." Hos såväl Rumi som Hammarskjöld och Nathan Söderblom handlar det om den kärlek som visar sig i medmänsklig aktivitet, en etisk mystik.

Den 13 oktober 2007 riktade 138 muslimska religionsföreträdare ett omsorgsfullt utarbetat brev till de kristna kyrkorna och vädjade om samarbete för fred och för att man skulle ta ett gemensamt ansvar för kampen mot extremism och sådana tolkningar av religionerna som innebar legitimering av våld och terror. Det ledde till kontakter med amerikanska protestanter, med företrädare för de anglikanska kyrkorna, och med den romersk-katolska.

Katolskt-muslimskt forum

I november 2008 inleddes ett tre dagars katolskt-muslimskt forum i Vatikanen. Där beslöts att man skulle mötas regelbundet, vartannat år.

Världen och mänskligheten är nu i en svår kris. Fanatismens dualistiska mönster ("vi och dom") är farligare än någonsin genom den tekniska utvecklingen, lättheten att utplåna liv och förstöra. Exploateringen av naturen kan leda till en miljöförstöring som hotar mänsklighetens framtid. Det finns därför ett akut behov, inte av dialog utan av "diapraxis", ömsesidig hjälp, ömsesidigt ansvar, den samhörighetskänsla med människor och natur som uppkommer i det gemensamma arbetet och den gemensamma kampen.

Vad vi därför måste avvisa är hatpropagandan mot "den andre", de falska analyserna av världens problem som sprids av så kallade "Sverigedemokrater" och andra. ■

Jan Hjärpe

Gunnar Stenbäck, ekumenisk följeslagare:

”Det hade jag ingen aning om”

”Att det var så här illa hade jag ingen aning om”. Mer än en av de gruppmedlemmar jag guidat vid muren och vid ”Vägspärr300” har spontant sagt detta. ”Jag har ju åkt igenom här med buss tidigare, men aldrig vetat att det är så här illa för palestinierna”

Den kanske viktigaste uppgiften för oss som ekumeniska följeslagare är att i våra olika länder berätta vad vi ser och hör för att verka för ockupationens upphörande och öka respekten för mänskliga rättigheter. Men det arbetet börjar redan här nere. Dels genom att t.ex. skriva reserapporter i stil med den du nu läser, men också genom att ta emot sådana grupper, som bett att vi skall berätta om EAPPI och om ockupationens konsekvenser för israelerna och för palestinierna.

Murens dragning, långt in på palestinskt område.

Under de första tre och en halv veckorna här i Betlehem har vi tagit emot sju olika grupper, varav fem varit svenska. Det kan vara grupper om 35 personer och det kan vara en liten delegation bestående av två personer. Vi möter dem oftast på Jerusalemsidan av muren och berättar om EAPPI:s målsättning och vårt arbete som följeslagare här. Sedan visar vi hur muren är dragen två kilometer in på Västbanken i förhållande till den gröna linjen.

Och så börjar vi gå genom vägspärren medan vi berättar om hur det är att passera här från Betlehemsidan en tidig morgon mellan kl. 04 och 08.

Identifieringsbåsen och köfällorna.

Vi visar ID-båsen där palestinierna måste visa sitt ID-kort, sitt tillstånd och sitt handavtryck. Vi visar metalldetektorerna

man måste passera igenom och catwalken som finns ovanför dem, där beväpnade soldater eller privata säkerhetsvakter brukar gå och skrika till de köande på morgonen.

Och så går vi igenom det sista vändkorset och ut utanför muren, där vi ser de slitna köfällorna med järngaller, platsen för många palestiniers tidiga morgonsöm i väntan på att vägspärren skall öppnas.

Dror Feiler, själva jude och med på Ship-toGaza-resan i maj 2010, här vid checkpointen vid Qalandia mellan Ramallah och Jerusalem där palestinier föses som i djurfällor. Foto: LM Adrian.

"Kärlek och fred mellan Jerusalem och Betlehem?? Bilden tagen från den israeliska sidan- Foto: LM Adrian.

Under denna vandring är det många ögon som öppnas för hur det egentligen är i detta det "heliga landet" år 2010.

Turistgrupper får israeliska guider

När man kommer som turist eller som pilgrim till det "heliga landet" så får man en israelisk guide, vilket är obligatoriskt. Några av grupperna vi tagit emot vittnar om vilken otroligt ensidig propaganda de utsatts för av guiden.

De får höra att det är farligt att åka till Västbanken och att de därför måste hålla sig till guiden. Egentligen är alla israeler av Israel förbjudna att åka in i område A, men det gäller tydligen inte guiderna.

När jag gick in i en grupps buss för att ta emot dem och bad dem stiga av för att vi skulle gå igenom vägspärren, så sa den svensktalande israeliske guiden genast: "Nej, nej! Varför det! Det är mycket lättare och bättre att vi åker i bussen igenom." Nej, sa jag, de har bett om detta så de skall gå av.

Jerusalem-Betlehem – kärlek och fred?!

Israel vill att turister och pilgrimer bara skall se det de vill visa upp. Därför står det vid den vackert utsmyckade muren vid bussinfarten: "Jerusalem - Betlehem - kärlek och fred."

När gruppen kom ur bussen och vi gått igenom sa en av de äldre damerna: "Ett stort tack för att vi fick se och höra om detta. Vi är fullproppade av israelisk propaganda från vår guide".

Hit till de mysiga, men numera nästan tomma turistgatorna i Betlehem, kommer inte turisterna. De varnas enligt artikelförfattaren av de israeliska guiderna för att beblanda sig med "de farliga palestinierna". Foto: LM Adrian.

Efter det att grupperna åkt in genom bussvägsparren ser guiderna till att de kommer till de "rätta" turistaffärerna och sedan direkt till födelsekyrkan och eventuellt till Herdarnas äng.

Akta er för de farliga palestinierna!

De tillåts inte att gå in i gamla Betlehem, för där finns de "farliga palestinierna". På detta sätt urholkas hela den palestinska turistnäringen här i Betlehem och i ännu högre grad på övriga Västbanken.

När vi kommit igenom till Betlehemssidan med grupperna, går vi, om de har tid, utmed muren ner till Claire Anastas' affär, så att de får möta en av alla dessa tusentals människor för vilka ockupationen och muren har slagit deras liv i spillror.

Claires affär är ett tydligt exempel på hur Israel genom sin turistpolitik har slagit undan fötterna på ett mycket stort antal Betlehemitiska affärsidkare. Och Claire och hennes familj är ett ännu tydligare exempel på hur ockupationen och muren slagit människors liv i spillror.

Stanna ett dygn i Betlehem!

Jag skulle önska att varje utländsk besökare i Betlehem åtminstone stannade ett dygn här och sov över på något palestinskt hotell eller i ett gästhem eller i familj, så att de får möta palestinier och lyssna till deras berättelser och handla i deras affärer.

Av den senaste miljonen besökande turister och pilgrimer här är det enligt en pastor här jag talat med bara några tiondels procent, som sover över.

*Gunnar Stenbäck,
pensionerad kyrkoherde i Svenska kyrkan, Falkenberg*

Foto: Phil Lucas.

FAKTARUTA

Gunnar befann sig vinter 2009 – vår 2010 i Israel och Palestina som ekumenisk följeslagare på uppdrag av Sveriges Kristna Råd och Kyrkornas Världsråd, genom det Ekumeniska följeslagarprogrammet i Palestina och Israel (EAPPI). De synpunkter/reflektioner som uttrycks ovan är personliga och delas inte nödvändigtvis av mina uppdragsgivare.

“Genom EAPPI befinner sig människor från olika delar av världen i Israel och Palestina för att stödja de som arbetar för en rättvis fred.”

Kyrkornas Världsråd driver det internationella projektet: Ecumenical Accompaniment Programme in Palestine and Israel (EAPPI). Initiativet har tagits efter en förfrågan från kyrkoledare i Jerusalem. Programmet syftar till att genom internationell närvaro försöka dämpa våldet, ge hopp om att en fredlig lösning är möjlig, främja respekten för folkrätten och höja omvärldens medvetenhet om vad som sker. Kring den svenska insatsen i projektet, kallad SEAPPI, har ett tiotal kyrkor och kyrkorelaterade organisationer gått samman med Sveriges Kristna Råd som huvudman.

Gåvoredovisning

Inkomna gåvor

1 september 2009 – 18 maj 2010 jämfört med hela föregående verksamhetsår

	1 sept 2009 – 10 maj 2010	2008–2009
Medlemsavgifter	47 000	46 550
Faddergåvor	226 245	301 103
Allmänna gåvor till skolan	481 718	1 032 217
Minnesgåvor	90 875	176 200
Födelsedagsgåvor	32 560	56 725
Andra hyllningsgåvor	8 200	56 215
Sjukhusbyggnad	4 550	7 923
Kollekter	1 633 011	1 699 949
Summa kronor	2 524 159	3 376 882

Hyllnings- och minnesgåvor tas tacksamt emot

Så här gör man för skicka pengar till Svenska Jerusalemsföreningen:

Sätt in gåvan på Svenska Jerusalemsföreningens pg 2069-3 eller bankgiro 401-3330. Ange till vems minne, födelsedag etc. gåvan ges. Glöm inte skriva adress som gåvoblanketten skall skickas! Det går också bra att meddela detta i ett e-post meddelande till jsjs@brevet.nu Styrelsen tackar varmt för alla gåvor!

Styrelsen tackar varmt för alla gåvor!

Gåvor har skänkts

till minne av Carl-Martin Edsman, Kerstin Olofsson, Egon Deutsch, Iréne, Anna-Greta o Lennart Svensson, Conny Melin, Dagmar Lindén, Torbjörn Engström, Ulla Ekling, Kjell Hansson, Birgitta Back, Hans Rudmark, Ragnar Nord, Gun Moby, Helga Käll, Kerstin Berglund, Siri Klingvall, Arne Klasson, Lill-Kersti Stripple, Tony Guldbrandzén, Per-Axel Jonzon, Irén, Stanley Blom, Margareta Särnfjord, Gösta Daninge, Birgit Ryefalk, Fredrik Gyllenram, Karin Sofia Joelsson, Bengt Väreborn, Brita Wahlsted, Lars-Olof Ericson.

vid födelsedag för Gunvor Sundström 85 år, Agnes Samuelsson 90 år, Ulf Holgersson 60 år, Ethel Thomasson 80 år, Rosa Elofsson 90 år, Margareta Karlsson 80 år, Ulf Ingelsson 60 år, Sig Brit Fors 75 år, Bengt Hallgren 85 år, Magnus Hedin 50 år, David Knutsson-Hall 70 år, Karin Wallin 60 år, Jonas Agestam 50 år, David Knutsson-Hall 70 år, Harry Lenhammar 80 år, Jan Rask 80 år, Göran Åberg 75 år, Christer Eriksson, Sten Nilsson 100 år.

vid dop av Melina.

vid disputation av Ingrid Maria Bergman,

vid avskedsgudstjänst för Birgitta Nyman

Vill Du bli fadder till en av flickorna vid Den Gode Herdens skola i Betlehem?

Det kan Du blir genom att bli regelbunden understödjure av skolan.

Så här går det till: Du ger ett belopp till skolans verksamhet en gång i månaden eller i kvartalet eller så ofta det passar Dig. Beloppets storlek avgör Du själv. (Föreningens åtagande för en elevplats är för närvarande ca 4 500:-/år). Pengarna går inte till enskilt barn utan till skolans verksamhet. Men Du får namn på och uppgifter om den flicka som Du är fadder till och kan om Du vill få en personlig kontakt med henne.

Fyll i talongen nedan och skicka den till Britt Bergman (adress se sista sidan). Hon kommer då att ta kontakt med Dig och ge mer information.

Ja, jag vill bli fadder:

Namn .....

Adress .....

Tel .....

POSTTIDNING B

BEGRÄNSAD

EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning åter-sänds försändelsen med nya adressen på framsidan (ej adressidan).

Adressändringar och retur till Svenska Jerusalemföreningen
Kyrkogatan 6,
352 34 VÄXJÖ

Glöm inte att anmäla adressändring! Posten skickar inte tillbaka några tidskrifter längre!

Adresser i Det Heliga Landet

Vår skola i Betlehem har adressen: The Good Shepherd's Swedish School, P.O.B. 64, Betlehem, via Israel. Tel och fax Betlehem 00 972-2-2742204. Sjukhusets namn och adress är: Hussein bin Talal's Hospital, P.O.B. 67, Betlehem, via Israel.

E-post till skolan: gsss@p-ol.com

Föreningens representant i Det heliga landet är pastor Kjell Jonasson, e-postadress: Kjell.Jonasson@svenskakyrkan.se, tel +972-575 583 670. Kontakta gärna honom om du är på besök i Israel eller på Västbanken!

Adresser i Sverige

Jersualemsföreningens hemsida: www.jerusalemforeningen.se

Svenska Jerusalemföreningens ordförande: TD, ärkebiskop emeritus Gunnar Weman, Mjölnarv. 8, 193 33 Sigtuna. E-post: gunnar.weman@swipnet.se

Direktor och sekreterare: Domprost Jan-Olof Johansson, Kyrkogatan 6, 352 34 Växjö, tel och fax 0470-309 45, ansvarig utgivare för tidskriften. E-post: sjs@brevet.nu

Redaktör för tidskriften: Lars Micael Adrian, Stora Tvärgatan 35, 223 52 Lund, tel 046-18 88 10, e-post modgun@telia.com

Ansvarig för fadderbarnsverksamheten: Britt Bergman, Körbsärvägen 6, 114 23 Stockholm, tel och fax 08-673 12 15, mobil 070-573 12 23.

Lundakretsen:

Kristina Lindström, Nyckelkroken 15, 226 47 Lund, tel 046-13 66 06.
e-post: kristina.lindstrom@comhem.se

Norrköpingskretsen:

Jonas Agestam, Solhem Alsäter, 605 97 Norrköping, tel 011-33 52 06.
e-post: jonas.agestam@svenskakyrkan.se

Växjökretsen:

Richard Grügiel, Öjaby Prästgård, 352 50 Växjö, telefon: 0470-70 49 46 (e), 697 55 (tj+fax), 691 45 (b), 070-541 58 58. Mail: Richard.Grugiel@svenskakyrkan.se

*Tidskriften trycks med bidrag från
samfundet Pro Fide et Christinissimo*

Årsavgiften, som ger rättighet att få tidskriften är minst 150 kr.
Plusgiro 20 69 - 3 • Bankgiro 401-3330
ISSN 0346-2307